

Таким чином, слід відзначити велику вагу англіцизмів у процесі формування словника ігрового сленгу. Процес запозичення відбувається постійно, віддзеркалюючи нові ігрові реалії, даючи їм нові найменування. Зараз ігровий сленг набув широкого поширення в світі. Його використовують не тільки в чатах онлайн ігор, але і в реальному житті. Зважаючи на це необхідно пам'ятати, що його надмірне вживання веде до збіднення рідної мови, тому вживати дані вирази доцільно лише в певному соціально-культурному оточенні, де вони будуть доречні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Англійські слова в українській мові (1973) *Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія*. К.: Наукова думка. С. 140.
2. Ахманова, О.С. (1966) *Словарь лингвистических терминов*. М.: Советская энциклопедия.
3. Жабина, Л.В. (2014) К вопросу об игровом сленге. *Университетские чтения, 2014. Материалы научно-методических чтений ПГЛУ*. Часть V. Пятигорск. ПГЛУ. С. 170-174.
4. Мелконян, Н. И. (2012) К вопросу о способах образования компьютерного сленга. *Вестник Адыгейского государственного университета*. Серия 2: Филология и искусствоведение. No 1. С. 211-214.
5. Словник ігрового сленгу. [Електронний ресурс]. – URL: <http://ongab.ru/dictionary>
6. Українська мова: Енциклопедія (2000) [Електронний ресурс]. К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана. 752 с. – URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>

*Ігнатенко Дарина
Вінниця*

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ГНІВУ В АНГЛІЙСЬКІЙ, НІМЕЦЬКІЙ, РОСІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Природа емоцій та особливості їхньої вербалізації постійно цікавили психологів і лінгвістів (М. К. Голованівська, А. Вежбицька, К. Ізард, П. Екман, В. І. Шаховський). Ця увага зумовлена тим, що емоції певною мірою виявляються в усіх сферах діяльності людини, зокрема і мовній: «Емоції необхідні людині для вживання і щастя. Не маючи емоцій, тобто не вмюючи відчувати радість і смуток, гнів і провину, ми не були б повною мірою людьми» (Екман, с. 21).

Емоції виникли в результаті еволюції людини для її кращої адаптації у навколишньому середовищі. Будь-яку активність людини супроводжують емоційні переживання, завдяки яким вона може відчувати стан іншої людини, співпереживати їй. Психологи виділяють базові емоції, тобто основоположні, ті, які не були сформовані в процесі культурного розвитку. Такі емоції мають універсальний характер, оскільки супроводжуються певними реакціями організму, які мають фізіологічний, а не культурно-національний характер. Виявити

національну специфіку інтерпретації кожної емоції можна лише з опертям на універсальні риси їхнього виникнення і перебігу. Як стверджує М. К. Голованівська, емоції практично ніколи не виражаються прямо, а лише через уподібнення до чогось (Голованівская, 2009, с. 310). Виступаючи носіями образного значення фразеологізми, що позначають певні емоційні стани, повною мірою виражають специфіку національного сприйняття і пізнання реальної дійсності різними мовними соціумами.

Об'єктом пропонованого дослідження є фразеологічні одиниці (далі ФО), які позначають психо-емоційний стан гніву, в якому перебуває людина, а *предметом* семантика означених ФО, а саме типи метафоричних і метонімічних моделей (далі ММ), за якими формується значення фразеологізмів. Психо-емоційний стан розглядається як певний психічний процес, що має обмежену тривалість, в якому проявляються різні почуття суб'єкта (гнів, страх та ін.), що мають різні форми фізіологічного вираження (сльози, тремтіння та ін.). Лінгвістичне вивчення емоцій спирається на психологічну основу. Врахування психологічних особливостей і критеріїв виокремлення та розмежування різних емоцій допомагає описати специфіку вираження їх у мові. Людські емоції та емоційні стани психологи поділяють на позитивні й негативні. До базових негативних емоцій відносяться гнів, оскільки ця емоція має руйнівний вплив як на людину, яка в ньому перебуває, так і на її оточення.

Гнів є природною емоцією, яка виникає в людини у процесі її життя і пізнання навколишнього світу. Він може бути незначним за ступенем свого вияву, наприклад, роздратованість, коли людина ще здатна контролювати свою поведінку, і надзвичайно сильним, наприклад, лютя, коли людина втрачає самоконтроль і не може адекватно оцінювати власні вчинки. В аналізованих ФО фіксується саме сильний ступінь прояву гніву, рідше – просто роздратованість, яка, проте, яскраво проявляється в поведінці суб'єкта, напр., нім. *jmds. Nerven liegen blank* 'jmd ins wegen einer angespannten Situation sehr nervös und gereizt' 'хтось через напружену ситуацію дуже знервований і роздратований', букв. 'чієсь нерви стають оголеними'.

Однією з фізіологічних реакцій гніву є підвищення температури тіла. Це відбулося й у фразеології. Так, характерною для всіх аналізованих мов є ММ «гнів ← жар / вогонь / пара» (пор. метафоричну модель «лють – жара» у Дж. Лакоффа, М. Джонсона), що зумовлюється схожим зовнішнім виявом цих явищ в організмі людини і в навколишньому середовищі (підвищення температури, червоний колір полум'я і шкіри людини, швидкий перебіг цих явищ та ін.), пор.: англ. *breathe fire* «be fiercely angry» 'бути несамовито лютим', букв. 'дихати вогнем' (у цій сполуці наявне приховане порівняння з вогнедихаючим драконом); нім. *Dampf ablassen* «seinen Ärger, seine Wut abreagieren» 'дати волю своїй злості, люті', букв. 'викидати / випускати пару' (тут наявне порівняння з паровим котлом, з якого спускають пару для зменшення тиску, що може призвести до його вибуху); рос. *метать перуны* «гневаться, сердиться на кого-либо» (застар.) (Перун у давніх слов'ян-язичників – бог грому, блискавки і покровитель воїнів); укр. *вогнем / пеклом дихати* «дуже сердитися, гніватися, виявляти недобррозичливість до когось» (тут наявне порівняння з найстрашнішим – пекельним полум'ям).

Помічено, що в німецькій мові гнів може асоціюватися не тільки з високою температурою, а й з високою швидкістю, пор.: *auf achtzig / hundert / hundertachtzig*

sein <vor Wut rasen> ‘шаленіти від люті’, букв. ‘бути на ста / ста вісімдесяти’ (мається на увазі перевищення максимально допустимої швидкості).

Універсальною також виявилася ММ «лють ← кров», пор.: англ. *spit blood* <be very angry> ‘бути дуже сердитим, злим’, букв. ‘плювати кров’ю’; нім. *jmdm kocht das Blut in den Adern* <jmd. ist sehr erregt, sehr zornig> ‘хтось дуже роздратований, дуже розлючений’, букв. ‘у когось кров кипить в жилах’; укр. *кров кипить (вирує) у жилах* <хто-небудь перебуває в стані сильного гніву, обурення>. Але кров, яка вирує, може асоціюватися і з позитивними емоціями, як пристрасть, збудження, прилив енергії, напр., рос. «*Но я помню, с каким восторгом и страстью я сочинял эту песню, и до сих пор сердце мое тает и кровь бурлит при одном воспоминании*», – *заканчивает он эту запись* (Р. Я. Райт-Ковалева) ‘Але я пам’ятаю, з яким захватом і шаленством я складав цю пісню, і до цих пір серце моє тане і кров вирує при одному спогаді’. Слід зауважити, що у слов’янських мовах у межах цієї моделі вищою частотністю відзначаються ФО з компонентом *серце* (серце – орган, що перекачує кров), який також допускає заміну компонентом ‘душа’, пор.: рос. *сердце / душа кипит* <кто-либо испытывает страстное желание; кого-либо переполняет гнев, возмущение, обида, раздражение> ‘хто-н. відчуває пристрасне бажання; когось переповнює гнів, обурення, образа, роздратування’; укр. *кипить серце / душа* <хто-небудь сердиться, гнівається на когось / щось, обурюється з приводу чогось>.

Неконтрольована поведінка розгніваної людини може переосмислюватись у ФО як її вихід за певні просторові межі. На цій підставі в усіх зіставлюваних мовах виокремлено ММ «сильна злість, лють ← вихід за межі певного простору». Простір асоціюється у цьому випадку з тілом людини або ж з одягом, який мислиться як певний бар’єр для «випуску» гніву назовні, пор.: англ. *be beside yourself* <to be feeling so angry, excited etc that you find it difficult to control yourself> ‘бути настільки розлюченим, схвилюваним, що дуже складно контролювати себе’, букв. ‘бути поза собою’; нім. *aus dem Anzug springen* <sich aufregen, in Wut geraten> ‘хвилюватися, нервувати, розлютуватися’, букв. ‘вистрибувати з костюма’; рос. *вылезти из себя* <приходит в состояние крайнего раздражения> ‘ставати вкрай роздратованим’; укр. *вийти з себе* <перебувати в стані сильного роздратування; втрачати самовладання>. Подібне розділення на внутрішнє, емоційне, і зовнішнє, матеріальне, наявне і у ФО англ. *jump out of your skin* <be extremely startled> ‘бути надзвичайно переляканим’, букв. ‘вистрибувати зі своєї шкіри’, в якій шкіра ніби стримує внутрішнє «я», яке від почуття сильного страху ладне її залишити.

Цікаво, що почуття сильного гніву провокують вихід за певні просторові межі, тобто рух угору і назовні, а стан пригнічення, депресії, навпаки, передбачає зниження, занурення у щось, напр., англ. *be at a low ebb* <someone or something are very depressed or unsuccessful> ‘хтось або щось дуже пригнічений або неуспішний’, букв. ‘бути на низькому відпливі (пов’язано з морськими припливами і відпливами)’ (пор. також *feelings run high* <very angry, upset, excited etc> ‘дуже злий, засмучений, схвилюваний’, букв. ‘почуття біжать вгору’).

У досліджуваних германських мовах сила гніву також може переосмислюватися через дії, вчинки, які може виконувати людина в такому стані, а саме завдання тілесних ушкоджень. Такі дії часто пов’язуються з військовою тематикою, пор.: англ. *be at daggers drawn* <if two people are at daggers drawn, they are extremely angry with each other> ‘бути надзвичайно злими / сердитими один на

одного', букв. 'бути на оголених кинджалах'; нім. [*auf jmdn*] *geladen sein* [*auf jmdn*] *sehr wütend sein*) 'бути [на когось] дуже роззлоченим', букв. '[на когось] бути зарядженим, набитим' (розгнівана людина уподібнюється до зарядженої вогнепальної зброї, яка в будь-якому мить може вистрілити).

Носієм роздратування, гніву може виступати і жовч, яку виділяє печінка, а рівень жовчі у розгніваної людини підвищується. Переносне значення жовчі як злості, ворожості, роздратування і невдоволення закріпилося в усіх мовах, напр. укр. – *А подошли б ви разом з своєю касою хворих, – вилилась у Марисі жовч на невинного чоловіка* (Грина Вільде), рос. *Злость не давала ей покоя, растекалась по внутренностям, как желчь, не выплеснувшись наружу* (М. Трауб) 'Злість не давала їй спокою, розтікалася у нутрощах, як жовч, не вихлопнувшись назовні', проте цей компонент фразеологізувався лише в німецькій мові, пор.: *jmdm. kommt die Galle hoch* [*jmdn packt die Wut*] 'когось охоплює лють', букв. 'у когось піднімається жовч', *Gift und Galle spucken* [*sehr wütend sein, ausfallend, gehässig [auf etwas] reagieren*] 'бути дуже розлютованим, агресивним, з ненавистю реагувати на щось', букв. 'випльовувати отруту та жовч' (наявне приховане порівняння зі змією).

Цікаво, що печінка, найбільша залоза в людському організмі, яка виробляє жовч і виконує очисну функцію, також наявна і в компонентному складі аналізованих фразеологізмів, що характеризують каузацию виникнення певного негативного психо-емоційного стану. Вважається, що печінка є зосередженням емоцій людини і загалом її життєвої сили. На цій образній основі і сформувалися подібні ФО, пор.: нім. *jmdm an der Leber fressen* [*jmdm viel Ärger, Kummer bereiten [und ihn allmählich krank machen]*] 'завдавати багато злості, горя і спричиняти цим хворобу', букв. 'їсти (шарпати) печінку' (в основі цієї ФО античний міф про Прометея); укр. *вивертати печінки* <дуже турбувати, бентежити когось чим-небудь>. У російській мові печінка пов'язується з почуттям ненависті, напр., *всеми печенками* 'очень сильно, страстно (ненавидеть, презирать и т. п.)' 'дуже сильно, палко ненавидіти, зневажати'.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Головановская, М. К. (2009) Ментальность в зеркале языка. Некоторые базовые концепты в представлении французов и русских. М.: Языки славянской культуры, 376 с.
2. Экман, П. (2010) Психология эмоций. Я знаю, что ты чувствуешь. СПб. 182 с.

*Ізмалкова Анна
Вінниця*

ТАКТИКА «АРГУМЕНТАЦІЇ» В РЕКЛАМНОМУ ДИСКУРСІ

В останній час реклама супроводжує людину в усіх сферах життя – по телебаченню, в інтернеті, в друкованих ЗМІ тощо. Через таку перенасиченість оточуючого світу рекламою різних типів перед авторами постає основне завдання – виділити свій текст поміж інших, використовуючи різноманітні комунікативні